

2. GYERMEKKOR ÉS GYERMEKNEVELÉS MAGYARORSZÁGON A REFORMKORTÓL AZ ELSŐ VILÁGHÁBORÚ KEZDETEIG

2.1. GYERMEKKÉP

DOMBI Alice: Gyermekkép-értelmezések a 19-20. századfordulóján. In: Iskolakultúra, 2002. 3. sz. 39-46. p.

https://epa.oszk.hu/00000/00011/00058/pdf/iskolakultura_EPA00011_2002_03_039-046.pdf

FÓNAGY Zoltán: "Szülőim puritán szigort gyakoroltak". A gyermek a hagyományos társadalomban.

https://mindennapoktortenete.blog.hu/2014/02/17/gyermekkor_hagyomanyos_tarsadalom

NÓBIK Attila: Kísérlet a gyermekkép fogalmának meghatározására. In: Magyar Pedagógia, 2000. 3. sz. 367-376. p.

<https://www.magyarpedagogia.hu/index.php/magyarpedagogia/article/view/184/183>

PUKÁNSZKY Béla: A tizenkilencedik század gyermekfelfogása. In: Iskolakultúra, 2002. 2. sz. 13-27. p.

https://epa.oszk.hu/00000/00011/00057/pdf/iskolakultura_EPA00011_2002_02_013-029.pdf

2.2. GYERMEKNEVELÉS

KÉRI Katalin: "Okos asszony nem marad gyermek nélkül". Anyai szerep, gyermeknevelés a 17-19. századi Magyarországon. In: Tanulmányok a gyermekkultúráról. Szerk. Bús Imre. Szekszárd, 2013. 25-53. p.

<https://dn790008.ca.archive.org/0/items/OkosAsszonyNemMaradGyerekNelkul/KK-Okos-asszony-nem-marad-gyerek-neklul-Bus-Imre-Tanulmanyok-a-gyermekekulturarol-Szekszard-2013-25-53old.pdf>

MOLNÁR Ágnes: A kiskanizsai szülők gyermekeikkel kapcsolatos attitűdjei és aspirációi a 19. század végén és a 20. század elején. In: Anyák és apák. Szülői szerepek, gondoskodás és tekintély a patriarchális családban (1500-1918). Szerk. Erdélyi Gabriella. Bp., 2021. 149-177. p. (Magyar történelmi emlékek. Értekezések). (Magyar családtörténetek. Tanulmányok; 7.)

PUKÁNSZKY Béla: Gyermeküket tanító apák. Az apaszerep a 19. század pedagógiai irodalmában. In: Iskolakultúra, 2002. 3. sz. 5-15. p.

https://epa.oszk.hu/00000/00011/00058/pdf/iskolakultura_EPA00011_2002_03_005-015.pdf

2.3. GYERMEKKORTÖRTÉNET

GOLNHOFER Erzsébet - SZABOLCS Éva: A gyermekkor kutatása új megközelítésben. In: Műhely, 1999. 5-6. sz. 175-178. p.

Online hozzáférés az Arcanum Digitális Tudástár (ADT) hozzáférési pontokon:

https://adt.arcanum.com/hu/view/Muhely_1999/?pg=546&layout=s

PUKÁNSZKY Béla: A változások kora. A 19. század. In: P. B.: A gyermekkor története. Bp., 2001. 141-168. p. (Pedagógus Könyvek)

ROBERTSON, Priscilla: Az otthon mint fészek. A középosztály gyermekkora a 19. századi Európában. In: A gyermekkor története. Szöveggyűjtemény. Szerk. Vajda Zsuzsanna, Pukánszky Béla. Bp., 1998. 267-286. p.

SZABOLCS Éva: A család- és gyermekkortörténeti kutatások újabb fejleményei. In: Magyar Pedagógia, 1990. 3-4. sz. 170-184. p.

https://misc.bibl.u-szeged.hu/18048/1/mp_1990_003_004.pdf

2.4. GYERMEKNEVELÉSI KÉZIKÖNYVEK

DOMBI Alice: A gyermekbarát pedagógia megjelenése Fáy András nevelési tartalmú műveiben. In: Két évszázad gyermekei. A tizenkilencedik-huszedik század gyermekkorának története. Szerk. Pukánszky Béla. Bp., 2003. 18-26. p.

https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=http%3A%2F%2Fwww.pukanszky.hu%2Feloadasok%2FPTE_DI_A%2520gyermekkor%2520eszmertortenete%2F2003_Ket%2520evszazad%2520gyermekei%2FDOC%2F2..doc&wdOrigin=BROWSELINK

PUKÁNSZKY Béla: A 19. századi magyar pedagógiai kézikönyvek gyermekképének belső ellentmondásai. In: Pedagógiatörténeti Szemle, 2015. 2. sz. 12-20. p.

<https://journal.uni-sopron.hu/index.php/ptszemle/article/view/pedagogiatorteneti-szemle-2015-01evf-02sz-012-020/pedagogiatorteneti-szemle-2015-01evf-02sz-012-020>

PUKÁNSZKY Béla: A gyermekről a források tükrében. In: P. B.: A gyermek a 19. századi magyar neveléstani kézikönyvekben. Pécs, 2005. 122-231. p.

<https://mek.oszk.hu/03200/03256/>

PUKÁNSZKY Béla: Tizenkilencedik századi magyar neveléstani kézikönyvek és tankönyvek gyermekszemlélete. In: Két évszázad gyermekei. A tizenkilencedik-huszedik század gyermekkorának története. Szerk. Pukánszky Béla. Bp., 2003. 27-42. p.

2.5. GYERMEKEKNEK SZÓLÓ FOLYÓIRATOK

BALOGH Lídia: Egy századfordulós gyermeklap, Az Én Ujságom illusztrációi. In: Két évszázad gyermekei. A tizenkilencedik-huszedik század gyermekkorának története. Szerk. Pukánszky Béla. Bp., 2003. 185-207. p.

BALOGHNÉ PUZSÁR Zsuzsanna: Gyermekfolyóirat Magyarországon a századfordulón. Az Én Újságom (1890-1914). In: Könyv és Nevelés, 2011. 4. sz.

https://folyoiratok.oh.gov.hu/konyv-es-neveles/gyermekfolyoirat-magyarorszagon-a-szazadfordulon?utm_source=chatgpt.com

CSIK János: A gyermeklapok. In: Néptanítók Lapja. 1886. 101. sz. 801-802. p.

Online hozzáférés az Arcanum Digitális Tudástár (ADT) hozzáférési pontokon:

https://adt.arcanum.com/hu/view/NeptanitokLapja_1886/?pg=810&layout=s

HANSÁGI Ágnes: Gyerekirodalom és gyermekolvasó a 19. századi magyar tömegműveltségben. In: Medialitás és gyerekirodalom. Szerk. Hermann Zoltán et al. Bp., 2020. 107-118. p.

https://publicatio.bibl.u-szeged.hu/25829/1/Hansagi_gyerekirodalom-es-gyerekolvaso.pdf

KOCSY Anikó: Forgó bácsi, Benedek apó meg a többiek. A gyermek- és ifjúsági lapokról röviden. In: Könyv, Könyvtár, Könyvtáros, 2002. március 11-20. p.

<https://epa.oszk.hu/01300/01367/00027/pdf/02forum.pdf>

KRISTÓF György: Az első magyar ifjúsági folyóirat. Magyar Gyermekbarát (1843-44), szerk. Szilágyi Ferenc. In: Magyar Pedagógia, 1938. 218-223. p.

https://misc.bibl.u-szeged.hu/11135/1/mp_1938_3741_218-223.pdf

VOJNICS-ROGICS Réka: Milyen gyermeklapok működtek Magyarországon a 19. században? I. rész

<https://gyermekszobarejtelvei.blogspot.com/2020/09/milyen-gyermeklapok-mukodtek.html>

2.6. KIEMELKEDŐ TÖRTÉNETI SZEREPLŐK GYERMEKKORA

BODNÁR István – GÁRDONYI Albert: Bezerédj István (1796–1856). In: Magyar Történeti Életrajzok. Szerk. Dézsi Lajos Bp., 1918.

<https://mek.oszk.hu/05800/05830/html/index.htm>

FERENCZI István: Széchenyi István gyermekévei. In: Magyar Lélek, 1942. 4. köt. 2. sz. 59-62. p.

https://misc.bibl.u-szeged.hu/1979/1/magyar_lelek_004_002_059-062.pdf

FERENCZI Zoltán: Bárá Eötvös József (1813–1871). In: Magyar Történeti Életrajzok. Szerk. Schönherr Gyula. Bp., 1903.

<https://mek.oszk.hu/05700/05708/html/index.htm>

FERENCZI Zoltán: Petőfi életrajza III. fejezet

https://petofisandor.blog.hu/2010/11/22/ferenczi_zoltan_petofi_eletrajza_iii_fejezet

ZICHY Antal: Gróf Széchenyi István életrajza (1791–1860). In: Magyar Történeti Életrajzok. Szerk. Szilágyi Sándor. Bp., 1896-1897.

<https://mek.oszk.hu/05800/05836/html/index.htm>

2.7. GYERMEKMUNKA MAGYARORSZÁGON

CHYZER Béla: A gyermekmunka Magyarországon. Bp., 1909. 122 p.

https://mtda.hu/books/a_gyermekmunka.pdf

DEÁKY Zita: Gyermekmunka fényképeken a 20. század elején Magyarországon. In: Gyermek/kor/kép. Gyermek a magyar képzőművészetben. Szerk. Molnárné Acél Eszter, Dománszky Gabriella. Bp., 2019. 265-284. p. (Tanulmányok Budapest Múltjából; XLIII.)

https://epa.oszk.hu/02100/02120/00043/pdf/EPA02120_tbm_2019_43_265-284.pdf

DEÁKY Zita: A magyarországi gyermekmunka szabályozásának folyamata a dualizmus korában. Történeti-néprajzi áttekintés. In: Jogtörténeti Szemle, 2024. 3. sz. 8-16. p.

<https://ojs.elte.hu/jsz/article/view/10954/9214>

PUKÁNSZKY Béla: A gyermekmunka. In: P. B.: A gyermekkor története. Bp., 2001. 155-160. p. (Pedagógus Könyvek)

[https://eta.bibl.u-](https://eta.bibl.u-szeged.hu/1887/2/bevezets_a_gyermekkor_trtnetbe_/www.jgypk.hu/mentorhalo/tananyag/Bevezets_a_gyermekkor_trtnetbe/45_a_gyermekmunka.html)

[szeged.hu/1887/2/bevezets_a_gyermekkor_trtnetbe_/www.jgypk.hu/mentorhalo/tananyag/Bevezets_a_gyermekkor_trtnetbe/45_a_gyermekmunka.html](https://eta.bibl.u-szeged.hu/1887/2/bevezets_a_gyermekkor_trtnetbe_/www.jgypk.hu/mentorhalo/tananyag/Bevezets_a_gyermekkor_trtnetbe/45_a_gyermekmunka.html)

Összeállította:
Tóthné Gyuricza Ágnes